LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS IR TARPTAUTINĖS EKONOMINIO BENDRADARBIAVIMO IR PLĖTROS ORGANIZACIJOS

S U T A R T I S
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS PRISIJUNGIMO PRIE 2000 M. BIRŽELIO 27 D. DEKLARACIJOS DĖL TARPTAUTINIŲ INVESTICIJŲ IR DAUGIANACIONALINIŲ ĮMONIŲ*

Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija (OECD)

Generalinis Sekretorius

DJJ/2001.275. sb 2001 m. rugsėjo 20 d.

Gerbiamasis Ministre,

Turiu garbės OECD šalių narių Vyriausybių vardu pakviesti Lietuvą prisijungti prie 2000 m. birželio 27 d. Deklaracijos dėl tarptautinių investicijų ir daugiašalių įmonių (toliau – Deklaracija) tokiomis pat teisėmis ir prisiimant tokius pat įsipareigojimus kaip ir OECD šalys narės bei kitos prie Deklaracijos prisijungusios valstybės. Jums svarstyti prie šio laiško pridedama minėta Deklaracija ir Jūsų Vyriausybės atsakymo projektas.

Vadovaujantis 2001 m. liepos 26 d. OECD Tarybos sprendimu, esu įpareigotas pakviesti Lietuvą, atsižvelgiant į tai, jog ji prisijungia prie Deklaracijos:

i) prisijungti tomis pačiomis teisėmis ir su tomis pačiomis pareigomis kaip ir OECD šalys narės ir kitos prisijungusios šalys prie:

– susijusių Tarybos rekomendacijų [C(86)55(Final), C(87)76(Final), C(88)41(Final), C(88)131(Final) ir C(89)76(Final)] ir

– susijusių procedūrinių Tarybos sprendimų C(84)90 su pakeitimais, C(84)92, C(91)73, C(91)147 (Final) su pakeitimais ir C(2000)96(Final) [po to, kai bus pranešta apie tai, kad išimtys, taikomos Nacionalinio režimo dokumentui, nėra didesnės už tas, kurios nurodytos C(2001)163 1 priede];

ii) dalyvauti su Deklaracija susijusiame darbe pagal toliau išdėstytas sąlygas.

p. Antanui Valioniui
užsienio reikalų ministrui
Užsienio reikalų ministerija
J. Tumo-Vaižganto g. 2
LT-2600 Vilnius
Lietuva

Priedai

Lietuva, kaip ir kitos prie Deklaracijos prisijungiančios valstybės, kurios nėra OECD šalys narės, turi teisę dalyvauti darbe, susijusiame su Deklaracija ir susijusiais aktais, bei vykdyti pagal šiuos dokumentus prisiimtus įsipareigojimus. Pagal OECD reglamentą dalyvaujančiai valstybei suteikiama teisė dalyvauti visose susijusiose diskusijose ir jose pasisakyti, taip pat teisė į tai, kad jos nuomonė būtų įtraukta į pranešimus Tarybai. Šios teisės suteikiamos valstybei dalyvaujant Tarptautinių investicijų ir daugiašalių įmonių komiteto (CIME) deklaracijos darbo grupės darbe ir Komiteto išplėstinėse sesijose, kuriose svarstomi su Deklaracija susiję sprendimai. Į dalyvavimo teises neįeina teisė vetuoti Komiteto pranešimų ir kitų OECD dokumentų teikimą Tarybai.

* Sudaryta apsikeičiant laiškais. Įsigaliojo 2002 m. balandžio 16 d.

Šiame pasikeitime laiškais nurodytos teisės dalyvauti darbe, susijusiame su Deklaracija ir susijusiais dokumentais, suteikiamos Lietuvai atsižvelgiant į politinius ir teisinius įsipareigojimus, kuriuos Jūsų valstybė pareiškė norą prisiimti. Jokia šio pasikeitimo laiškais nuostata neturi būti aiškinama kaip suteikianti teisę dalyvauti OECD veikloje kita šiame pasikeitime laiškais nenurodyta forma.

CIME komiteto veikla grindžiama Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos konvencijos atitinkamomis nuostatomis ir Tarybos rezoliucijos C(84)171/FINAL, pakeistos C/M(2000)28 dokumentu, nuostatomis. Deklaracijos dėl tarptautinių investicijų ir daugiašalių įmonių CIME komiteto darbo grupė veikia pagal įgaliojimus, kuriuos DAFFE/IME(2001)12 dokumentu nustatė CIME komitetas.

Lietuvos įnašo dydis, atsižvelgiant į jos dalyvavimą darbe, susijusiame su Deklaracija dėl tarptautinių investicijų ir daugiašalių įmonių, bus nustatytas pagal nuostatas ir sąlygas, išdėstytas Tarybos 1005-ojoje sesijoje priimtose Tarybos išvadose [C/M(2001)11/PROV], atsižvelgiant į tai, kad kartais jos gali būti keičiamos.

Prie šio laiško pridedamos Deklaracijos ir susijusių sprendimų bei rekomendacijų kopijos, taip pat institucijų, kurių darbe numatoma, kad Lietuva dalyvaus, įgaliojimai.

Siūlau, kad šis laiškas ir Jūsų Vyriausybės jam pritariantis atsakymas sudarytų Organizacijos ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės susitarimą, pagal kurį Lietuva priima aukščiau nurodytą kvietimą ir prisiima su tuo susijusias teises bei įsipareigojimus. Šis susitarimas įsigalios tą dieną, kai Jūsų Vyriausybė praneš Organizacijai, kad reikiamos vidaus teisės procedūros yra baigtos. Bet kuri Šalis gali susitarimą nutraukti, apie tai prieš šešis mėnesius pranešusi raštu.

Pagarbiai

Donald J. Johnston

Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministras

2001 m. rugsėjo 20 d.

Gerbiamasis Generalini Sekretoriau,

Turiu garbės pranešti, kad gautas šiandien siųstas Jūsų laiškas, kuriame rašoma:

„Turiu garbės OECD valstybių narių Vyriausybių vardu pakviesti Lietuvą prisijungti prie 2000 m. birželio 27 d. Deklaracijos dėl tarptautinių investicijų ir daugiašalių įmonių (toliau – Deklaracija) tokiomis pat teisėmis ir prisiimant tokius pat įsipareigojimus kaip ir OECD valstybės narės bei kitos prie Deklaracijos prisijungusios valstybės. Jums svarstyti prie šio laiško pridedama minėta Deklaracija ir Jūsų Vyriausybės atsakymo projektas.

Vadovaujantis 2001 m. liepos 26 d. OECD Tarybos sprendimu, esu įpareigotas pakviesti Lietuvą, atsižvelgiant į tai, jog ji prisijungia prie Deklaracijos:

i) prisijungti tomis pačiomis teisėmis ir su tomis pačiomis pareigomis kaip ir OECD šalys narės ir kitos prisijungusios šalys prie:

– susijusių Tarybos rekomendacijų [C(86)55(Final), C(87)76(Final), C(88)41(Final), C(88)131(Final) ir C(89)76(Final)] ir

– susijusių procedūrinių Tarybos sprendimų C(84)90 su pakeitimais, C(84)92, C(91)73, C(91)147 (Final) su pakeitimais ir C(2000)96(Final) [po to, kai bus pranešta apie tai, kad išimtys, taikomos Nacionalinio režimo dokumentui, nėra didesnės už tas, kurios nurodytos C(2001)163 1 priede];

ii) dalyvauti su Deklaracija susijusiame darbe pagal toliau išdėstytas sąlygas.

Lietuva, kaip ir kitos prie Deklaracijos prisijungiančios valstybės, kurios nėra OECD valstybės narės, turi teisę dalyvauti darbe, susijusiame su Deklaracija ir susijusiais aktais, bei vykdyti pagal šiuos dokumentus prisiimtus įsipareigojimus. Pagal OECD reglamentą, dalyvaujančiai valstybei suteikiama teisė dalyvauti visose susijusiose diskusijose ir jose pasisakyti, taip pat teisė į tai, kad jos nuomonė būtų įtraukta į pranešimus Tarybai. Šios teisės suteikiamos valstybei dalyvaujant Tarptautinių investicijų ir daugiašalių įmonių komiteto (CIME) deklaracijos darbo grupės darbe ir Komiteto išplėstinėse sesijose, kuriose svarstomi su Deklaracija susiję sprendimai. Į dalyvavimo teises neįeina teisė vetuoti Komiteto pranešimų ir kitų OECD dokumentų teikimą Tarybai.

Jo Ekscelencijai Donald J. Johnston
Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos
Generaliniam Sekretoriui
2 rue Andre-Pascal
75775 Paris Cedex 16

Šiame pasikeitime laiškais nurodytos teisės dalyvauti darbe, susijusiame su Deklaracija ir susijusiais dokumentais, suteikiamos Lietuvai atsižvelgiant į politinius ir teisinius įsipareigojimus, kuriuos Jūsų valstybė pareiškė norą prisiimti. Jokia šio pasikeitimo laiškais nuostata neturi būti aiškinama kaip suteikianti teisę dalyvauti OECD veikloje kita šiame pasikeitime laiškais nenurodyta forma.

CIME komiteto veikla grindžiama Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos konvencijos atitinkamomis nuostatomis ir Tarybos rezoliucijos C(84)171/FINAL, pakeistos C/M(2000)28 dokumentu, nuostatomis. Deklaracijos dėl tarptautinių investicijų ir daugiašalių įmonių CIME komiteto darbo grupė veikia pagal įgaliojimus, kuriuos DAFFE/IME(2001)12 dokumentu nustatė CIME komitetas.

Lietuvos įnašo dydis, atsižvelgiant į jos dalyvavimą darbe, susijusiame su Deklaracija dėl tarptautinių investicijų ir daugiašalių įmonių, bus nustatytas pagal nuostatas ir sąlygas, išdėstytas

Tarybos 1005-ojoje sesijoje priimtose Tarybos išvadose [C/M(2001)11/PROV], atsižvelgiant į tai, kad kartais jos gali būti keičiamos.

Prie šio laiško pridedamos Deklaracijos ir susijusių sprendimų bei rekomendacijų kopijos, taip pat institucijų, kurių darbe numatoma, kad Lietuva dalyvaus, įgaliojimai.

Siūlau, kad šis laiškas ir Jūsų Vyriausybės jam pritariantis atsakymas sudarytų Organizacijos ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės susitarimą, pagal kurį Lietuva priima aukščiau nurodytą kvietimą ir prisiima su tuo susijusias teises bei įsipareigojimus. Šis susitarimas įsigalios tą dieną, kai Jūsų Vyriausybė praneš Organizacijai, kad reikiamos vidaus teisės procedūros yra baigtos. Bet kuri Šalis gali susitarimą nutraukti, apie tai prieš šešis mėnesius pranešusi raštu.“

Man malonu Jums pranešti, kad mūsų Vyriausybė pritarė aukščiau išdėstytam laiškui. Todėl Jūsų laiškas ir šis atsakymas sudaro Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos susitarimą, kuris įsigalios tą dieną, kai mūsų Vyriausybė praneš Organizacijai, kad reikiamos vidaus teisės procedūros yra baigtos.

Dar kartą reiškiu savo didžią pagarbą.

Pagarbiai

Antanas Valionis
užsienio reikalų ministras

Neslaptas DAFFE/IME (2000)20

OLIS: 2000 m. lapkričio 8 d.
Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija **Išplatintas: 2000 m. lapkričio 9 d.**

FINANSINIŲ, FISKALINIŲ IR ĮMONIŲ REIKALŲ DIREKTORATAS
TARPTAUTINIŲ INVESTICIJŲ IR DAUGIAŠALIŲ ĮMONIŲ KOMITETAS

OECD DEKLARACIJA IR SPRENDIMAI DĖL TARPTAUTINIŲ INVESTICIJŲ IR DAUGIAŠALIŲ ĮMONIŲ: PAGRINDINIAI TEKSTAI

97609

Visas originalaus formato dokumentas pateikiamas OLIS

ĮŽANGA

OECD jau ilgai yra pagrindinė šalių narių bendradarbiavimo vieta tarptautinių tiesioginių investicijų ir daugiašalių įmonių srityje. Šis bendradarbiavimas yra pagrįstas 1976 m. Deklaracija dėl tarptautinių investicijų ir daugiašalių įmonių bei su ja susijusiais OECD Tarybos sprendimais, kurie per pastaruosius dvidešimt ketverius metus buvo visaip tobulinami. Šie dokumentai atspindi visuotinį sutarimą, pagrįstą dvidešimt devynių OECD narių ir keturių OECD narėmis nesančių šalių (Argentinos, Brazilijos, Čilės ir Slovakijos Respublikos[1]) bendra filosofija ir bendru požiūriu, ir jie susideda iš keturių tarpusavyje susijusių sudedamųjų dalių:

• **Rekomendacijose daugiašalėms įmonėms** nustatomi pačioms daugiašalėms įmonėms skirti atsakingo įmonės elgesio principai ir standartai, kurių yra savanoriškai laikomasi;

• **Nacionalinio režimo dokumente** išdėstytas šalių narių įsipareigojimas užsieniečių valdomoms jų teritorijoje veikiančioms įmonėms nustatyti ne mažiau palankų režimą, kaip ir panašiose situacijose veikiančioms šalies įmonėms;

• **Dokumentas dėl tarptautinių investicijų skatinimo ir ribojimo** numato šalių narių pastangas pagerinti bendradarbiavimą, susijusį su priemonėmis, kurios daro įtaką tarptautinėms tiesioginėms investicijoms; ir

• **Dokumentas dėl prieštaringų reikalavimų išvengimo** ragina šalis nares vengti ar iki minimumo sumažinti įvairių šalių vyriausybių daugiašalėms įmonėms keliamus prieštaringus reikalavimus.

OECD Deklaracija ir sprendimai yra reguliariai persvarstomi[2] (1979,1982,1984,1991). Visai neseniai buvo iš naujo svarstytos Rekomendacijos daugiašalėms įmonėms; šis darbas buvo baigtas 2000 m. birželio mėn. Palyginti su ankstesniaisiais, naujausi Rekomendacijų teksto pakeitimai yra labai reikšmingi ir patobulina svarbiausias subalansuotos plėtros darbotvarkės sudedamąsias dalis – ekonomines, socialines, aplinkosaugines[3]. Jie buvo suformuluoti konstruktyviai diskutuojant su

[1] 2000 m. rugsėjo 28 d. Slovakija pasirašė sutartį, išdėstančią sąlygas, kuriomis ji taps trisdešimtąja OECD nare. Dabar ši sutartis bus pateikta Slovakijos parlamentui ratifikuoti – šis procesas turėtų užtrukti apie du mėnesius.

[2] Žr. persvarstymo ataskaitas: *Tarptautinės investicijos ir daugiašalės įmonės: 1976 m. Deklaracijos ir sprendimų persvarstymas* (OECD Paryžius, 1979); *1976 m. Deklaracijos ir sprendimų tarpinė ataskaita* (OECD, Paryžius, 1982); 1976 m. *Deklaracijos ir sprendimų 1984 m. persvarstymas* (OECD, Paryžius,1984); OECD *Deklaracija ir sprendimai dėl tarptautinių investicijų ir daugiašalių įmonių, 1991m. persvarstymas* (OECD, Paryžius, 1992).

[3] Pridėjus rekomendacijas dėl vaikų ir prievartinio darbo panaikinimo, Rekomendacijos dabar apima visus tarptautiniu mastu pripažįstamus svarbiausius užimtumo standartus. Aplinkosaugai skirtame skyriuje įmonės yra skatinamos pagerinti savo aplinkosaugos veiksmingumą, naudodamos tokias priemones kaip tobulesnė vidinė aplinkosaugos vadyba, geresnis aplinkosauginės informacijos atskleidimas, geresnis nepaprastosios padėties planavimas poveikio

verslininkais, darbuotojų atstovais ir nevyriausybinėmis organizacijomis. Įgyvendinimo tvarkos pakeitimuose ir papildymuose dėmesys yra sutelktas į nacionalinius koordinacinius centrus (NKC) kaip svarbiausią vyriausybinę instituciją, atsakančią už skatinimą veiksmingai įgyvendinti Rekomendacijas; tačiau jose pateikiama daugiau rekomendacijų nacionaliniams koordinaciniams centrams dėl jų vaidmens ir paaiškinamas Tarptautinių investicijų ir daugiašalių įmonių komiteto (TIDĮK) vaidmuo.

Pritardami naujoms Rekomendacijoms daugiašalėms įmonėms, OECD ministrai[4] pažymėjo, kad „Rekomendacijos pateikia daugelį puikių patarimų dėl atsakingo, galiojančius įstatymus visame pasaulyje atitinkančio įmonių elgesio. Jos sudaro OECD Deklaracijos dėl tarptautinių investicijų ir daugiašalių įmonių dalį, kuri numato subalansuotą sistemą, padedančią gerinti tarptautinių investicijų klimatą ir skatinti daugiašalių įmonių bendradarbiavimą siekiant ekonominių, socialinių ir aplinkosauginių tikslų“.

Ministrai taip pat pažymėjo, kad „OECD tęs savo analitinį darbą investicijų politikos srityje, taip pat stengsis didinti investicijų liberalizavimo teikiamą naudą, telks dėmesį į socialinius ir aplinkos apsaugos aspektus, susijusius su tokiu liberalizavimu, bei į politika grindžiamos investicijų pritraukimo konkurencijos žalingas apraiškas. OECD skatins šalis, kurios nėra narės, prisijungti prie Deklaracijos dėl tarptautinių investicijų ir daugiašalių įmonių“.

Deklaracijos ir jos sudedamųjų dalių veiksmingumas priklauso nuo tolesnių veiksmų, kurių prisijungiančios šalys imsis tiek savo šalyse, tiek OECD nustatytų procedūrų lygmeniu.

Nuolatinė Verslo ir pramonės konsultacinio komiteto (VPKK) atstovaujamų verslininkų, Profesinių sąjungų konsultacinio komiteto (PSKK) atstovaujamų darbuotojų ir kitų nevyriausybinių organizacijų parama ir dalyvavimas taip pat bus nepaprastai svarbu.

I. DEKLARACIJA DĖL TARPTAUTINIŲ INVESTICIJŲ IR DAUGIAŠALIŲ ĮMONIŲ

2000 m. birželio 27 d.

PRISIJUNGIANČIOS VYRIAUSYBĖS[5]

MANYDAMOS:

- kad tarptautinės investicijos yra labai svarbios pasaulio ekonomikai ir kad jos ženkliai prisidėjo prie jų šalių pažangos;
- kad daugiašalės įmonės vaidina reikšmingą vaidmenį investicijų procese;
- kad tarptautinis bendradarbiavimas gali pagerinti užsienio investicijų klimatą, skatinti teigiamą daugiašalių įmonių indėlį į ekonominę, socialinę bei aplinkosauginę pažangą ir iki minimumo sumažinti dėl jų veiklos galinčius iškilti sunkumus bei įveikti juos;
- kad tarptautinio bendradarbiavimo nauda padidėja, jei, pasinaudojant subalansuota susijusių dokumentų sistema, imamasi spręsti su tarptautinėmis investicijomis ir daugiašalėmis įmonėmis susijusias problemas,

PAREIŠKIA:

Rekomendacijos daugiašalėms I. Kad jos visos drauge rekomenduoja daugiašalėms,

---

aplinkai atveju. Įtraukta rekomendacija dėl žmogaus teisių. Pridėti nauji, kovai su korupcija ir vartotojų apsaugai skirti skyriai. Informacijos teikimui ir skaidrumui skirtas skyrius buvo taip atnaujintas, kad atspindėtų *OECD įmonių valdymo principus* ir pripažintų bei skatintų firmų socialinio ir aplinkosauginio atskaitingumo didinimo pažangą

[4] Ištrauka iš paskutinio pranešimo OECD ministrų konferencijoje 2000 m. birželio mėn [http:/www.oecd.org./media/release/nw00-70a.htm (26) dalis)]

[5] Nuo 2000 m. birželio 27 d. prisijungiančios vyriausybės yra visos OECD narių vyriausybės, taip pat Argentina, Brazilija, Čilė ir Slovakijos Respublika. Europos Bendrijai buvo pasiūlyta prisijungti prie nacionaliniam režimui skirto skyriaus nuostatų dėl jos kompetencijai priklausiančių dalykų

įmonėms	veikiančioms įmonėms savose teritorijose arba iš jų, laikytis 1 priede[6] išdėstytų Rekomendacijų atsižvelgiant į Įžangoje išdėstytus ir jų neatsiejama dalimi esančius teiginius bei susitarimus;
Nacionalinis režimas	II.1. Kad, atsižvelgdamos į savo poreikius palaikyti viešąją tvarką, ginti esminius saugumo interesus bei vykdyti su tarptautine taika ir saugumu susijusius savo įsipareigojimus, prisijungiančios vyriausybės pagal savo įstatymus, kitus teisės aktus ir administracinę praktiką turėtų nustatyti įmonėms, kurios veikia jų teritorijose ir kurias tiesiogiai ar netiesiogiai valdo ar kontroliuoja kitos prisijungiančios vyriausybės nacionaliniai subjektai (toliau – užsieniečių valdomos įmonės), tarptautinės teisės normas atitinkantį ir ne mažiau palankų režimą nei tas, kuris yra nustatomas panašioje situacijoje veikiančioms savo šalies įmonėms (toliau – nacionalinis režimas). 2. Kad prisijungiančios vyriausybės apsvarstys galimybę taikyti nacionalinį režimą ne tik prisijungiančių vyriausybių, bet ir kitoms šalims. 3. Kad prisijungiančios vyriausybės stengsis užtikrinti, kad jų teritoriniai padaliniai taikytų nacionalinį režimą. 4. Kad šioje Deklaracijoje nėra kalbama apie prisijungiančių vyriausybių teisę reguliuoti užsienio investicijų atėjimo ar užsienio įmonių įsisteigimo sąlygas.
Prieštaringų reikalavimų išvengimas	III. Kad jos bendradarbiaus siekdamos išvengti arba iki minimumo sumažinti prieštaringų reikalavimų taikymą daugiašalėms įmonėms ir kad jos atsižvelgs į 2 priede[7] pateiktus bendrus teiginius ir praktinį požiūrį.
Tarptautinių investicijų skatinimas ir ribojimas	IV.1. Kad jos pripažįsta poreikį gerinti bendradarbiavimą tarptautinių tiesioginių investicijų srityje. 2. Kad tokiu būdu jos pripažįsta, jog būtina skirti deramą dėmesį interesams tų prisijungiančių vyriausybių, kurioms šioje srityje daro poveikį konkretūs įstatymai, kiti teisės aktai ir administracinė praktika (toliau – priemonės), numatantys oficialias tarptautinių investicijų skatinimo ir ribojimo priemones; 3. Kad prisijungiančios vyriausybės stengsis padaryti tokias priemones kuo skaidresnes, kad būtų galima nustatyti jų svarbą ir tikslus ir kad būtų nesunku gauti informaciją apie jas.
Konsultacijų	V. Kad jos yra pasirengusios pagal atitinkamų Tarybos sprendimų procedūros konsultuotis viena su kita dėl jau minėtų dalykų. nuostatas

[6] Reekomendaicijų tekstas daugiašalėms įmonėms yra pateiktas šios knygelės 1 priede.
[7] Tekstas su bendrais teiginiais ir praktiniu požiūriu į daugiašalėms įmonėms keliamus prieštaringus reikalavimus yra pateiktas šios knygelės 2 priede.

Persvarstymas	VI. Kad, siekdamos pagerinti tarptautinį ekonominį prisijungiančių vyriausybių bendradarbiavimą, susijusį su tarptautinių investicijų ir daugiašalių įmonių problemomis, jos reguliariai iš naujo svarstys jau minėtus dalykus.

_____

1 priedas

OECD REKOMENDACIJOS DAUGIAŠALĖMS ĮMONĖMS

Įžanga

1. *OECD rekomendacijos daugiašalėms įmonėms* (Rekomendacijos) – tai vyriausybių rekomendacijos daugiašalėms įmonėms. Jose pateikti taikytinus teisės aktus atitinkantys atsakingo įmonės elgesio principai ir normos, kurių laikomasi savanoriškai. Rekomendacijomis siekiama užtikrinti, kad tokių įmonių veikla neprieštarautų vyriausybės vykdomai politikai, stiprinti įmonių ir visuomenės, kurioje jos veikia, tarpusavio pasitikėjimo pagrindus, padėti gerinti užsienio investicijoms palankų klimatą ir didinti daugiašalių įmonių indėlį į subalansuotos plėtros procesus. Rekomendacijos sudaro OECD *Deklaracijos dėl tarptautinių investicijų ir daugiašalių įmonių* dalį; kitose dalyse kalbama apie nacionalinį režimą, prieštaringų įmonėms keliamų reikalavimų išvengimą, tarptautinių investicijų skatinimą ir ribojimą.

2. Įvyko dideli struktūriniai tarptautinio verslo pokyčiai, taigi ir Rekomendacijos buvo parengtos tam, kad atspindėtų tuos pokyčius. Išsiplėtus paslaugų pramonei bei padaugėjus mokslo žinioms imlių pramonės šakų, tarptautinėje rinkoje atsirado paslaugų ir technologijų įmonės. Stambių įmonių investicijos ir toliau sudaro didžiąją tarptautinių investicijų dalį, daugėja stambių tarptautinių susiliejimų. Tuo pačiu metu padidėjo ir mažų bei vidutinių įmonių užsienio investicijos ir tokios įmonės šiuo metu vaidina svarbų vaidmenį tarptautinėje arenoje. Daugiašalės įmonės, kaip ir tokios pat įmonės, veikiančios savo šalyje, apima vis platesnį veiklos ir organizacinių formų spektrą. Dėl strateginių susivienijimų ir glaudesnių ryšių su tiekėjais bei rangovais įmonės veiklos ribos darosi neaiškios.

3. Greita daugiašalių įmonių struktūros evoliucija atsispindi ir besivystančių šalių, kuriose smarkiai padidėjo tiesioginės užsienio investicijos, tokių įmonių veikloje. Besivystančiose šalyse daugiašalės įmonės išplėtojo savo veiklą ir iš žaliavų gamybos bei gavybos pramonės įmonių išaugo į gamybos, surinkimo, vidaus rinkos plėtros ir paslaugų įmones.

4. Daugiašalių įmonių veikla su tarptautinio verslo ir investicijų pagalba sustiprino ir sutvirtino OECD valstybių tarpusavio ryšius ir jų ryšius su kitomis pasaulio valstybėmis. Šios įmonės duoda didelę naudą savo šalims ir šalims, kuriose jos verčiasi savo verslu. Nauda atsiranda tada, kai daugiašalės įmonės pateikia prekes ir paslaugas, kurias vartotojai nori pirkti konkurencinėmis kainomis, ir kai šios duoda gerą pelną investuotojams. Tokių įmonių verslas ir investicinė veikla padeda našiai naudoti kapitalą, technologijas, žmogiškuosius bei gamtos išteklius. Jos padeda perduoti technologijas iš vieno pasaulio regiono į kitą bei plėtoti vietos sąlygas atitinkančias technologijas. Tiek rengdamos specialistus mokslo įstaigose, tiek juos mokydamos darbo vietose, įmonės skatina ir žmogiškojo kapitalo augimą priimančiosiose šalyse.

5. Dėl ekonominių pokyčių pobūdžio, masto ir tempo įmonėms bei jų verslu suinteresuotiems asmenims iškilo nauji strateginiai uždaviniai. Daugiašalės įmonės turi galimybę įgyvendinti geriausios praktikos politiką, skirtą subalansuotai plėtrai, kuria siekiama socialinių, ekonominių ir aplinkos apsaugos uždavinių suderinamumo. Daugiašalių įmonių gebėjimas skatinti subalansuotą plėtrą gerokai padidėja, kai verslas ir investicijos yra vykdoma atviros, konkurencingos ir tinkamai reguliuojamos rinkos aplinkoje.

6. Daugelis daugiašalių įmonių parodė, kad augimas gali padidėti, jei laikomasi įmonių aukšto lygio elgesio normų. Nūdienos konkurencinės jėgos yra stiprios, o daugiašalės įmonės susiduria su teisinės, socialinės bei kontroliavimo terpės įvairove. Šiame kontekste kai kurios įmonės gali susivilioti nebepaisyti atitinkamų elgesio normų bei principų, kad įgytų neteisėtą pranašumą konkurentų atžvilgiu. Tokia keleto įmonių taikoma praktika gali priversti suabejoti daugelio įmonių reputacija ir kelti visuomenės susirūpinimą.

7. Atsiliepdama į tokį visuomenės susirūpinimą ne viena įmonė parengė vidaus programas, rekomendacijas ir valdymo sistemas, kuriomis remiasi jų prisiimti geros socialinės partnerystės,

geros praktikos ir gero įmonių bei personalo elgesio įsipareigojimai. Kai kurios įmonės pasitelkė konsultavimo, audito ir sertifikavimo paslaugų įmones, taip padėdamos kaupti patirtį tose srityse. Tokios pastangos paskatino ir socialinį dialogą apie tai, kas yra geras įmonių elgesys. Rekomendacijos paaiškina bendrus prie jų prisijungusių vyriausybių lūkesčius dėl įmonių elgesio ir tampa įmonių elgesio gairėmis. Todėl Rekomendacijos ir papildo, ir sutvirtina individualias pastangas apibrėžti ir įgyvendinti atsakingą įmonių elgesį.

8. Vyriausybės bendradarbiauja tarpusavyje ir su kitais šio proceso dalyviais siekdamos stiprinti tarptautinę teisės ir politikos sistemą, kurioje verčiamasi verslu. Ši sistema pradėta kurti po karo, kai 1948 m. buvo priimta Visuotinė žmogaus teisių deklaracija. Tarp neseniai priimtų dokumentų yra Tarptautinės darbo organizacijos deklaracija dėl pagrindinių darbo principų ir teisių, Rio deklaracija dėl aplinkos ir plėtros bei Darbotvarkės 21 ir Kopenhagos socialinės plėtros deklaracija.

9. OECD taip pat prisidėjo prie tarptautinės politikos pagrindų kūrimo. Tarp naujausių dokumentų yra Kovos su užsienio valdžios pareigūnų papirkinėjimu sudarant tarptautinius verslo sandorius konvencija ir OECD bendrovių valdymo principai, OECD rekomendacijos dėl elektroninio verslo vartotojų apsaugos ir šiuo metu rengiamos OECD rekomendacijos daugiašalėms įmonėms ir mokesčių administracijoms dėl tarpusavio sandorių kainos nustatymo.

10. Bendras prie Rekomendacijų prisijungusių vyriausybių tikslas – skatinti teigiamą įtaką, kurią daugiašalės įmonės gali daryti siekiant ekonominės, aplinkosauginės ir socialinės pažangos, ir kiek įmanoma sumažinti sunkumus, kuriuos gali sukelti įvairi jų vykdoma veikla. Siekdamos užsibrėžto tikslo, vyriausybės veikia išvien su daugeliu verslo, profesinių sąjungų ir kitų nevyriausybinių organizacijų, kurios kitais būdais siekia to paties tikslo. Vyriausybės gali pasitarnauti sukurdamos veiksmingas šalies vidaus politikos sistemas, apimančias tvirtą makroekonominę politiką, firmų nediskriminavimą, tinkamą reglamentavimą ir veiklos riziką ribojančią priežiūrą, nešališką teismų bei teisėsaugos sistemą, veiksmingą bei sąžiningą viešąjį administravimą. Be to, vyriausybės gali padėti išlaikydamos ir ragindamos laikytis atitinkamų subalansuotos plėtros palaikymo normų ir politikos bei dalyvaudamos vykdant reformas, kuriomis siekiama užtikrinti aukštą valstybės sektoriaus veiklos našumą ir veiksmingumą. Vyriausybės, kurios prisijungia prie Rekomendacijų, įsipareigoja nuolat tobulinti vidaus ir tarptautinę politiką, kad būtų keliama visų žmonių gerovė ir gyvenimo lygis.

I. Sąvokos ir principai

1. Rekomendacijos – tai vyriausybių drauge priimtos rekomendacijos daugiašalėms įmonėms. Jose pateikiami galiojančius teisės aktus atitinkantys geros praktikos principai ir normos. Rekomendacijų laikomasi savanoriškai, jos negali būti įgyvendinamos teisine tvarka.

2. Kadangi daugiašalės įmonės veikia visame pasaulyje, tai ir tarptautinis bendradarbiavimas šioje srityje turėtų apimti visas šalis. Vyriausybės, kurios prisijungė prie Rekomendacijų, ragina jų teritorijose veikiančias įmones laikytis Rekomendacijų visur, kur jos vykdo savo veiklą, atsižvelgiant į konkrečias kiekvienos priimančiosios šalies aplinkybes.

3. Taikant Rekomendacijas tikslus daugiašalės įmonės apibrėžimas nereikalingas. Tai dažniausiai yra įmonės ar kiti ūkio subjektai, įsisteigę ne vienoje šalyje ir tarpusavyje susiję taip, kad gali įvairiais būdais koordinuoti savo veiklą. Nors viena ar kelios tokios įmonės gali daryti didelę įtaką kitų įmonių veiklai, tačiau jų savarankiškumo mastas įmonėje įvairiose daugiašalėse įmonėse gali labai skirtis. Nuosavybė gali būti privati, valstybinė arba mišri. Rekomendacijos skirtos visiems daugiašalės įmonės subjektams (patronuojančioms įmonėms ir (arba) vietos ūkio subjektams). Vadovaudamiesi tikruoju pareigų pasiskirstymu, įvairūs ūkio subjektai turėtų bendradarbiauti padėdami vienas kitam laikytis Rekomendacijų.

4. Rekomendacijomis nesiekiama daugiašalėms įmonėms ir vidaus įmonėms imti taikyti skirtingo režimo; jos atspindi visiems tinkamą gerą praktiką. Taip pat ir iš daugiašalių įmonių bei

šalies vidaus įmonių tikimasi vienodo elgesio visais atvejais, kai Rekomendacijos taikomos abiem įmonių tipams.

5. Vyriausybės nori paskatinti Rekomendacijas taikyti kiek įmanoma plačiau. Nors pripažįstama, kad mažos ir vidutinės įmonės nebūtinai turi tokias pat galimybes kaip stambesnės įmonės, vyriausybės, kurios prisijungia prie Rekomendacijų, vis tiek ragina tokias įmones kiek įmanoma labiau jų laikytis.

6. Vyriausybės, kurios prisijungia prie Rekomendacijų, neturėtų jomis naudotis nei protekcionizmo tikslais, nei taip, kad, lyginant su kitomis šalimis, kiltų abejonių dėl kurios nors šalies, kurioje investuoja daugiašalės įmonės, pranašumo.

7. Nepažeisdamos tarptautinės teisės normų, vyriausybės savo jurisdikcijoje turi teisę nustatyti daugiašalių įmonių veiklos sąlygas. Įvairiose valstybėse esantys daugiašalės įmonės padaliniai privalo laikytis tose valstybėse galiojančių teisės aktų. Jei daugiašalėms įmonėms šalys, kurios prisijungia prie šių Rekomendacijų, taiko prieštaringus reikalavimus, atitinkamos vyriausybės bendradarbiauja siekdamos gera valia išspręsti iškilusias problemas.

8. Vyriausybės, kurios prisijungia prie Rekomendacijų, pateikia jas suprasdamos, kad pačios vykdys savo įsipareigojimus elgtis su įmonėmis sąžiningai ir laikytis tarptautinių teisės normų bei savo sutartinių įsipareigojimų.

9. Kad būtų lengviau spręsti tarp įmonių ir priimančiųjų šalių vyriausybių iškylančias teisines problemas, patartina naudotis atitinkamais tarptautiniais ginčų sprendimo mechanizmais, tarp jų ir arbitražu.

10. Vyriausybės, kurios prisijungia prie Rekomendacijų, propaguoja tokius mechanizmus ir skatina jais naudotis. Jos įsteigia nacionalinius koordinacinius centrus, kurie propaguoja Rekomendacijas ir yra tarsi diskusijų visais su Rekomendacijomis susijusiais klausimais forumas. Vyriausybės, kurios prisijungia prie Rekomendacijų, taip pat įsitraukia į atitinkamas persvarstymo ir konsultavimo procedūras, kai yra svarstomi Rekomendacijų aiškinimo nuolat besikeičiančioje aplinkoje klausimai.

II. Bendroji politika

Įmonės turėtų deramai atsižvelgti į šalių, kuriose jos vykdo veiklą, nustatytas politikos kryptis ir atsižvelgti į kitų suinteresuotų asmenų nuomonę. Todėl įmonės turėtų:

1. siekdamos subalansuotos plėtros, prisidėti prie ekonominės, socialinės ir aplinkosauginės pažangos;

2. gerbti asmenų, susijusių su įmonės veikla, žmogaus teises, paisydamos priimančiosios šalies vyriausybės prisiimtų tarptautinių įsipareigojimų;

3. skatinti vietos gebėjimų ir verslo interesų augimą glaudžiai bendradarbiaudamos su vietos bendruomene bei vidaus ir užsienio rinkose plėtoti gerą komercinę praktiką atitinkančią įmonės veiklą;

4. skatinti žmogiškojo kapitalo formavimą, visų pirma sudarydamos galimybes įsidarbinti ir gerindamos galimybes mokyti darbuotojus;

5. vengti siekti ar gauti tokias išlygas, kurios nenumatytos įstatyminėje ar norminėje bazėje, susijusioje su aplinkos apsaugos, sveikatos, saugos, darbo, mokesčių, finansų skatinimu ar su kitais klausimais;

6. remti ir palaikyti gero įmonių valdymo principus ir plėtoti bei taikyti gero įmonių valdymo praktiką;

7. plėtoti ir taikyti veiksmingą reguliavimosi praktiką ir valdymo sistemas, puoselėjančias įmonių ir visuomenės, kurioje jos vykdo savo veiklą, tarpusavio pasitikėjimo santykius;

8. skatinti darbuotojus domėtis bendrovės politika ir jos laikytis tinkamai su ja supažindinant bei vykdant mokymo programas;

9. netaikyti diskriminuojančių ar drausminių priemonių darbuotojams, kurie gera valia praneša vadovybei arba tam tikrais atvejais – kompetentingoms valdžios institucijoms apie įstatymų, Rekomendacijų arba įmonės politikos neatitinkančią praktiką;

10. kur įmanoma, raginti verslo partnerius, tarp jų ir tiekėjus bei subrangovus, taikyti Rekomendacijas atitinkančius įmonių elgesio principus;

11. netinkamai nesikišti į vietos politinę veiklą.

III. Informacijos teikimas

1. Įmonės turėtų užtikrinti, kad apie jų veiklą, struktūrą, finansinę padėtį bei veiklos rezultatus nustatytu laiku būtų teikiama tiksli, patikima ir tinkama informacija. Tokia informacija turėtų būti pateikiama apie visą įmonę ir tam tikrais atvejais pagal atskiras jos veiklos sritis bei geografinę teritoriją. Įmonių informacijos teikimo politika turėtų atitikti įmonės pobūdį, dydį ir vietą deramai atsižvelgiant ir į sąnaudas, verslo konfidencialumą bei kitus konkurencijos aspektus.

2. Įmonės turėtų taikyti aukšto lygio informacijos teikimo, apskaitos ir audito kokybės standartus. Be to, įmonės raginamos taikyti aukšto lygio kokybės standartus nefinansinei informacijai, įskaitant aplinkos apsaugos ir socialines ataskaitas, jei tokių reikalaujama. Taip pat turi būti pranešama apie standartus ir politikos kryptis, kuriomis vadovaujantis yra kaupiama ir skelbiama tiek finansinė, tiek nefinansinė informacija.

3. Įmonės turėtų pateikti pagrindinę informaciją nurodydamos savo pavadinimą, vietą bei struktūrą, patronuojančios įmonės ir jos pagrindinių filialų pavadinimus, adresus bei telefono numerius, tiesioginės ar netiesioginės nuosavybės dalį juose ir akcijų paketus.

4. Be to, įmonės turėtų atskleisti esminę informaciją apie:

1. bendrovės finansinius ir veiklos rezultatus;

2. bendrovės tikslus;

3. stambesnius akcijų turėtojus ir balsavimo teises;

4. valdybos narius ir pagrindinius vykdančiuosius asmenis bei jų atlyginimus;

5. esminius numatomus rizikos veiksnius;

6. esminius klausimus, susijusius su darbuotojais ir kitais suinteresuotais asmenimis;

7. valdymo struktūras ir politikos kryptis.

5. Įmonės raginamos pateikti papildomą informaciją, kurioje būtų:

a) įmonės vertės ataskaitos arba įmonės elgesio ataskaitos, skirtos skelbti viešai, įskaitant informaciją apie įmonės socialinę, etikos bei aplinkos apsaugos politiką ir kitus bendrovės elgesio kodeksus. Galima pateikti ir ataskaitų patvirtinimo datą, šalis ir įmones, kurias tos ataskaitos apima ir ataskaitoje minimos veiklos rezultatus;

b) informacija apie tai, kokios sistemos taikomos siekiant valdyti riziką ir laikytis įstatymų, ir apie įmonių elgesio ataskaitas ar kodeksus;

c) informacija apie santykius su darbuotojais ir kitais suinteresuotais asmenimis.

IV. Darbas ir darbo santykiai

Pagal taikytinus įstatymus, kitus teisės aktus, vyraujančius darbo santykius bei darbo praktiką įmonės turėtų:

1. a) pripažinti savo darbuotojų teisę būti atstovaujamiems profesinių sąjungų ir kitų geranoriškų darbuotojų atstovų, pačios arba per darbdavių asociacijas dalyvauti konstruktyviose derybose su tokiais atstovais siekiant susitarti dėl darbo sąlygų;

b) prisidėti prie vaikų darbo veiksmingo panaikinimo;

c) prisidėti prie visų formų priverstinio ir privalomojo darbo panaikinimo;

d) įdarbinimo ar profesijos atžvilgiu nediskriminuoti darbuotojų dėl jų rasės, odos spalvos, lyties, religijos, politinių pažiūrų, nacionalinės ar socialinės kilmės, nebent darbuotojo savybių atranka padeda plėtoti nusistovėjusią vyriausybės politiką, kuri ypač skatina lygybę įsidarbinant arba yra susijusi su specifiniais atitinkamo darbo reikalavimais;

2. a) suteikti darbuotojų atstovams priemonių, kurių jiems gali prireikti, kad padėtų parengti veiksmingas kolektyvines sutartis;

b) darbuotojų atstovams suteikti informaciją, reikalingą prasmingoms deryboms dėl darbo sąlygų;

c) skatinti konsultacijas bei darbdavių, darbuotojų ir jų atstovų bendradarbiavimą sprendžiant abiem šalims rūpimus klausimus;

3. darbuotojams ir jų atstovams teikti informaciją, kuri padėtų susidaryti teisingą ir nešališką nuomonę apie įmonės padalinio arba tam tikrais atvejais – apie visos įmonės veiklą;

4. a) laikytis darbo ir darbo santykių normų, kurios būtų ne mažiau palankios negu tos, kurių laikosi panašūs priimančiosios šalies darbdaviai;

b) imtis deramų veiksmų, kad jų veikloje būtų užtikrinta profesinė sveikata ir darbo sauga;

5. savo veiklai vykdyti įdarbinti kuo daugiau vietinių darbuotojų ir organizuoti mokymą, skirtą jų įgūdžiams tobulinti, bendradarbiaujant su darbuotojų atstovais ir prireikus – su atitinkamomis vyriausybinėmis institucijomis;

6. ketindamos keisti savo veiklą, jei planuojami pakeitimai gali padaryti esminį poveikį darbuotojų pragyvenimui, ypač kai uždaromas įmonės padalinys ir masiškai laikinai ar visam laikui atleidžiama iš darbo, savo darbuotojų atstovams ir prireikus – atitinkamoms vyriausybinėms institucijoms laiku pateikti įspėjimą apie tokius pokyčius bei bendradarbiauti su darbuotojų atstovais ir atitinkamomis vyriausybinėmis institucijomis siekiant kuo labiau sušvelninti neigiamą poveikį. Atsižvelgiant į konkrečias aplinkybes, susiklosčiusias kiekvienu atveju, reikėtų, kad vadovybė galėtų pateikti tokį įspėjimą prieš priimdama galutinį sprendimą. Siekiant prasmingo bendradarbiavimo, kuriuo būtų sušvelnintas tokių sprendimų poveikis, gali būti imamasi ir kitų priemonių;

7. vykstant geranoriškoms deryboms su darbuotojų atstovais dėl darbo sąlygų arba kai darbuotojai naudojasi teise organizuotis, negrasinti perkelti visą veikiančią įmonę arba jos dalį iš konkrečios šalies arba atkelti darbuotojus iš įmonių padalinių kitose šalyse siekiant neteisėtai paveikti minėtas derybas arba trukdyti naudotis organizavimosi teise;

8. sudaryti sąlygas įgaliotiems savo darbuotojų atstovams derėtis dėl kolektyvinės sutarties arba dėl klausimų, susijusių su darbuotojų ir vadovybės santykiais, bei leisti abiem šalims konsultuotis su vadovybės atstovais, įgaliotais priimti sprendimus šiais klausimais.

V. Aplinka

Pagal tų šalių, kuriose jos veikia, įstatymus, kitus teisės aktus ir administracinę praktiką, taip pat įvertinusios atitinkamus tarptautinius susitarimus, principus, tikslus ir normas, įmonės turėtų deramai atsižvelgti į poreikį saugoti aplinką, visuomenės sveikatą bei saugą ir apskritai savo veiklą turėtų vykdyti taip, kad prisidėtų prie platesnio subalansuotos plėtros tikslo įgyvendinimo. Visų pirma įmonės turėtų:

1. sukurti ir palaikyti įmonei tinkamą aplinkos apsaugos valdymo sistemą, kuri apimtų:

a) tinkamos ir savalaikės informacijos apie jų veiklos poveikį aplinkai, sveikatai ir saugai rinkimą bei įvertinimą;

b) geresnio aplinkosaugos veiksmingumo tikslų ir, jei reikia, uždavinių nustatymą, įskaitant periodišką tokių tikslų nuolatinio tinkamumo peržiūrą; ir

c) pažangos, pasiektos įgyvendinant aplinkosaugos, sveikatos ir saugos tikslus ar uždavinius, nuolatinę kontrolę ir tikrinimą;

2. atsižvelgdamos į sąnaudas, verslo konfidencialumą bei intelektinės nuosavybės teisių apsaugą:

a) visuomenei ir darbuotojams teikti tinkamą ir savalaikę informaciją apie galimą įmonės veiklos poveikį aplinkai, sveikatai ir saugai, kuri galėtų apimti pranešimus apie pažangą, padarytą gerinant aplinkosaugos veiksmingumą; ir

b) palaikyti tinkamus ir savalaikius ryšius bei dalyvauti konsultacijose su bendruomenėmis, kurioms įmonės aplinkos, sveikatos ir saugos politika bei jos įgyvendinimas daro tiesioginį poveikį;

3. įvertinti numatomą poveikį aplinkai, sveikatai ir saugai, susijusį su įmonės procesais, prekėmis ir paslaugomis per visą jų gyvavimo ciklą, ir priimant sprendimus atkreipti dėmesį į tą poveikį. Tais atvejais, kai numatoma veikla gali daryti didelį poveikį aplinkai, sveikatai ar saugai ir kai sprendimą dėl tokios veiklos priima kompetentinga institucija, parengti atitinkamą poveikio aplinkai įvertinimą;

4. jei pagal mokslinį ir techninį rizikos suvokimą gresia didelis pavojus aplinkai, taip pat atsižvelgiant į žmonių sveikatą ir saugą, galutinių mokslinių išvadų neturėjimo nelaikyti priežastimi atidėti ekonomiškai veiksmingų priemonių taikymą, kad būtų išvengta žalos arba ji būtų sumažinta;

5. turėti parengtus nepaprastosios padėties planus, kad būtų išvengta įmonių veiklos, įskaitant avarijas ir avarines situacijas, daromos didelės žalos aplinkai ir sveikatai, taip pat kad ta žala būtų sumažinta ir kontroliuojama; turėti parengtus skubių pranešimų kompetentingoms institucijoms teikimo mechanizmus;

6. nuolat stengtis gerinti įmonių aplinkosaugos veiksmingumą skatinant, jei reikia, šią veiklą:

a) visose įmonės dalyse pasirinkti tokias technologijas ir tokias veiklos procedūras, kurios atspindėtų geriausiai dirbančios įmonės dalies aplinkosaugos veiksmingumo standartus;

b) kurti ir tiekti produktus arba teikti paslaugas, kurie nedarytų netinkamo poveikio aplinkai; kurių naudojimas pagal paskirtį būtų saugus; kurie efektyviai taupytų energiją ir gamtos išteklius; kuriuos būtų galima pakartotinai panaudoti, perdirbti arba saugiai pašalinti;

c) geriau informuoti klientus apie įmonės produktų naudojimo ar naudojimosi paslaugomis padarinius aplinkai; ir

d) ieškoti būdų, kaip pagerinti įmonės aplinkosauginį veiksmingumą per ilgesnį laikotarpį;

7. organizuoti tinkamą darbuotojų švietimą ir mokymą sveikatos ir saugos aplinkos atžvilgiu klausimais, įskaitant pavojingų medžiagų tvarkymą ir ekologinių avarijų prevenciją bei bendresnes aplinkos valdymo sritis, tokias kaip poveikio aplinkai įvertinimo tvarka, ryšiai su visuomene ir aplinkos apsaugos technologijos;

8. prisidėti prie aplinkosaugos požiūriu svarbios ir ekonomikos požiūriu efektyvios viešosios politikos plėtros, pavyzdžiui, bendradarbiaudamos arba imdamosi iniciatyvos gerinti aplinkos apsaugą ir skatinti domėtis ja.

VI. Kova su papirkinėjimu

Įmonės neturėtų tiesiogiai ar netiesiogiai siūlyti, žadėti, duoti arba reikalauti kyšio arba kitos neteisėtos naudos, kad gautų ar išlaikytų su verslu susijusią ar kitokią netinkamą naudą. Neturėtų būti mėginama gauti iš įmonių arba tikimasi iš jų gauti kyšį ar kitą neteisėtą naudą. Visų pirma įmonės turėtų:

1. nesiūlyti ir nepasiduoti reikalavimui sumokėti valstybės pareigūnams arba verslo partnerių darbuotojams dalį kontrakto sumos. Neturėtų papirkinėti valstybės pareigūnų, verslo partnerių darbuotojų, jų giminaičių ar kitų su verslu susijusių asmenų per subrangos sutartis, prekių arba paslaugų užsakymus ar konsultacinių paslaugų sutartis;

2. užtikrinti, kad įgaliotiniams būtų mokamas tinkamas atlyginimas ir jiems būtų atlyginama tik už teisėtas paslaugas. Prireikus reikėtų sudaryti ir kompetentingoms institucijoms pateikti sąrašą įgaliotinių, kurie dirba su sandoriais, sudaromais su valstybės įstaigomis ir valstybės įmonėmis;

3. didinti veiklos, susijusios su kova su papirkinėjimu ir reikalavimu duoti kyšį, skaidrumą. Tai galėtų būti viešas įsipareigojimas kovoti su papirkinėjimu ir prievartavimu duoti kyšį, informacijos apie valdymo sistemas, kurias sukūrė įmonė šiems įsipareigojimams vykdyti, teikimas. Įmonės taip pat turėtų skatinti atvirumą ir dialogą su visuomene, kad visuomenė būtų geriau informuojama bei aktyviau bendradarbiautų kovojant su papirkinėjimu ir prievartavimu duoti kyšį;

4. skatinti darbuotojus domėtis bendrovės kovos su papirkinėjimu ir prievartavimu duoti kyšį politika bei jos laikytis tinkamai juos supažindinant su ta politika, organizuojant mokymo programas ir taikant drausmines priemones;

5. sukurti valdymo priežiūros sistemas, kurios atgrasintų nuo papirkinėjimo ir korupcijos, laikytis tokios finansų ir mokesčių apskaitos bei audito tvarkos, kuri padėtų užkirsti kelią „dvigubai buhalterijai“ ir slaptų sąskaitų sudarymui arba atitinkamų dokumentų, kuriuose netinkamai ir nesąžiningai registruojami sandoriai, sudarymui;

6. nemokėti neteisėtų išmokų kandidatams į valstybės tarnybą arba politinėms partijoms, arba kitoms politinėms organizacijoms. Išmokos turėtų būti mokamos tik pagal viešo informacijos atskleidimo reikalavimus ir apie jas reikėtų pranešti vadovybei.

VII. Vartotojų interesai

Santykiuose su vartotojais įmonės turėtų laikytis sąžiningo verslo, rinkodaros ir reklamos normų ir imtis visų įmanomų veiksmų, kad būtų užtikrintos jų teikiamų paslaugų ir prekių sauga bei kokybė. Visų pirma įmonės turėtų:

1. užtikrinti, kad jų teikiamos paslaugos ar prekės atitiktų visus sutartus arba įstatymų nustatytus vartotojų sveikatos ir saugos standartus, įskaitant įspėjimus apie pavojų sveikatai, gaminių saugą ir informacines etiketes;

2. pateikti tikslią ir aiškią konkrečias prekes ar paslaugas atitinkančią informaciją apie jų sudėtį, saugų naudojimą, priežiūrą, laikymą ir šalinimą, kurios vartotojams pakaktų, kad jie priimtų pagrįstus sprendimus;

3. numatyti skaidrias ir veiksmingas vartotojų skundų nagrinėjimo procedūras ir prisidėti prie teisingo ir savalaikio vartotojų ginčų sprendimo be pernelyg didelių išlaidų ar naštos;

4. nepateikti klaidinančios informacijos, nutylėti tokius faktus ir neužsiimti tokia veikla, kurie būtų apgaulingi, klaidinantys, nesąžiningi ar neteisėti;

5. gerbti vartotojo privataus gyvenimo neliečiamumą ir užtikrinti asmens duomenų apsaugą;

6. visapusiškai ir atvirai bendradarbiauti su valstybinėmis institucijomis siekiant užkirsti kelią dideliems pavojams, kurie gresia visuomenės sveikatai arba saugai dėl jų produktų vartojimo arba naudojimo, arba šiuos pavojus pašalinti.

VIII. Mokslas ir technologija

Įmonės turėtų:

1. stengtis užtikrinti, kad jų veikla atitiktų mokslo bei technologijų politiką ir planus tų šalių, kuriose jos veikia, taip pat prireikus prisidėti prie vietinių ir nacionalinių inovacinių gebėjimų plėtros;

2. tais atvejais, kai tai įmanoma taikyti įmonės veikloje tokią praktiką, kuri leistų perduoti ir sparčiai skleisti technologijas bei pažangiąją patirtį deramai atsižvelgiant į intelektinės nuosavybės teisių apsaugą;

3. prireikus priimančiosiose šalyse dirbti mokslo tiriamąjį darbą ir plėtoti technologijas siekiant patenkinti vietinės rinkos poreikius, taip pat mokslo ir technologijų srityje įdarbinti priimančiosios šalies darbuotojus, skatinti jų mokymą atsižvelgiant į komercinius poreikius;

4. išduodant licencijas naudotis intelektinės nuosavybės teisėmis arba kitu būdu perduodant technologijas taikyti tik pagrįstas sąlygas ir stengtis, kad tuo būtų prisidedama prie ilgalaikių plėtojimo perspektyvų priimančiojoje šalyje;

5. komerciniams tikslams įgyvendinti plėsti ryšius su vietiniais universitetais, valstybinėmis mokslinių tyrimų institucijomis ir kartu su vietinės pramonės atstovais arba pramonės asociacijomis dalyvauti vykdant bendrus tyrimų projektus.

IX. Konkurencija

Pagal taikytinus įstatymus ir kitus teisės aktus įmonės turėtų dirbti konkurencingai. Visų pirma įmonės turėtų:

1. vengti sudaryti ar vykdyti antikonkurencinius susitarimus tarp konkurentų, kuriais būtų siekiama:

a) nustatyti kainas;

b) dirbtinai mažinti/didinti siūlomą kainą (slaptai susitarti dėl paraiškų konkursų);

c) nustatyti produkcijos apribojimus ar kvotas; arba

d) pasidalyti rinkas pasiskirstant klientus, tiekėjus, teritorijas arba prekybos rūšis;

2. visą veiklą vykdyti laikantis visų taikytinų konkurencijos įstatymų ir atsižvelgiant į tos šalies, kurios ūkiui įmonių vykdoma antikonkurencinė veikla gali padarytį žalos, konkurencijos įstatymus;

3. bendradarbiauti su tokių šalių konkurencijos tarnybomis pagal taikytinus teisės aktus ir atitinkamas apsaugos priemones, be kita ko, kuo skubiau ir išsamiau atsakant į prašymus suteikti informaciją;

4. teikti darbuotojams daugiau informacijos apie tai, kaip svarbu laikytis visų taikytinų konkurencijos įstatymų ir politikos.

X. Mokesčiai

Svarbu, kad įmonės prisidėtų prie priimančiųjų šalių valstybės finansų laiku mokėdamos privalomus mokesčius. Visų pirma įmonės turėtų laikytis visų tų šalių, kuriose jos veikia, mokesčių įstatymų ir kitų teisės aktų ir turėtų stengtis savo veiklą vykdyti tiksliai laikydamosi tų įstatymų ir kitų teisės aktų ir atsižvelgdamos į jų dvasią. Tai reiškia, kad jos turėtų atitinkamoms institucijoms teikti informaciją, būtiną norint teisingai nustatyti su įmonių veikla susijusius mokesčius, ir tarpusavio sandorių kainoms turėtų taikyti tuos pačius principus kaip ir sandoriams tarp nesusijusių asmenų.

2 priedas

BENDRI TEIGINIAI IR PRAKTINIS POŽIŪRIS Į DAUGIAŠALĖMS ĮMONĖMS KELIAMUS PRIEŠTARINGUS REIKALAVIMUS[8]

BENDRI TEIGINIAI

1. Svarstydamos naujus įstatymus, pagal galiojančius įstatymus taikomus veiksmus, kitokio pobūdžio jurisdikciją, kuri gali prieštarauti kitos šalies narės teisiniams reikalavimams arba nustatytai politikai ir sukurti situaciją, kai daugiašalėms įmonėms yra taikomi prieštaringi reikalavimai, atitinkamos šalys narės turėtų:

a) atsižvelgti į atitinkamus tarptautinės teisės principus;

b) stengtis išvengti arba iki minimumo sumažinti konfliktus ir problemas, kylančius dėl to, kad jos elgiasi nuosaikiai ir apdairiai, gerbia kitų šalių narių interesus bei į juos atsižvelgia[9];

c) be išlygų atsižvelgti į kitų šalių narių suverenumo ir teisėtus ekonominius, teisėsaugos bei kitus interesus;

d) atsižvelgti į leidimo vykdyti sutartinius įsipareigojimus svarbą ir atsižvelgti į atgalinį poveikį turinčių priemonių galima neigiamą poveikį.

2. Šalys narės turėtų stengtis skatinti bendradarbiavimą kaip alternatyvą vienašališkiems veiksmams, siekdamos išvengti prieštaringų reikalavimų ir dėl jų kylančių problemų arba iki minimumo juos sumažinti. Gavusios prašymą, šalys narės turėtų konsultuotis viena su kita ir stengtis priimti abipusiškai tinkamus problemų sprendimus.

PRAKTINIS POŽIŪRIS

3. Šalys narės pripažino, kad daugeliu atvejų veiksmingas bendradarbiavimas geriausiai vyksta dvišaliu pagrindu. Antra vertus, galimi atvejai, kai daugiašalio bendradarbiavimo požiūris galėtų būti daug veiksmingesnis.

4. Todėl šalys narės turėtų būti pasirengusios:

a) siekti abipusiškai naudingų, praktiškų ir tinkamai apsaugotų formalių bei neformalių dvišalių susitarimų dėl informavimo ir konsultacijų su kitomis šalimis narėmis;

b) greitai ir geranoriškai apsvarstyti prašymus dėl informacijos ir dvišalių konsultacijų, kuriuos šiam tikslui pateikia kuri nors šalis narė, mananti, jog jos interesus gali paliesti 1 dalyje minėto pobūdžio priemonė, kurios imasi kita šalis narė, su kuria ji neturi tokių dvišalių susitarimų;

c) kaip galima greičiau informuoti kitas suinteresuotas šalis nares apie savo vyriausybių pasiūlytus priimti naujus įstatymus ar kitus teisės aktus, kurie gali gana reikšmingai prieštarauti kitų šalių narių teisinėms nuostatoms ar nustatytai politikai ir sukurti tokią situaciją, kad daugiašalėms įmonėms bus taikomi prieštaringi reikalavimai;

d) Tarptautinių investicijų ir daugiašalių įmonių komitete arba kitokiu abipusiškai priimtinu būdu greitai ir geranoriškai apsvarstyti kitų šalių narių prašymus dėl konsultacijų. Tokias konsultacijas būtų lengviau surengti, jei apie jas būtų kuo anksčiau pranešama;

e) bet kokiomis tokio pobūdžio konsultacijomis, kurios leistų sumažinti ar pašalinti konfliktų pavojų, greitai ir išsamiai išnagrinėti kitų šalių narių pateiktus pasiūlymus.

Šios procedūros netaikomos tiems konkurenciją ribojančios veikos aspektams ar kitiems dalykams, kurie yra galiojančių OECD susitarimų objektas.

---

[8] 1984 m. gegužės mėn. ministrai pritarė bendriems teiginiams ir praktiniam požiūriui. Po 1991 m. persvarstymo jie buvo pateikti kaip 1976 m. Deklaracijos priedas.

[9] Pagarbos principo taikymas, kaip jis suprantamas kai kuriose šalyse narėse, yra susijęs su šio pobūdžio nuostatos laikymusi taikant jurisdikciją. Šis tekstas yra neatsiejama aptariamų dokumentų dalis.

II. OECD TARYBOS SPRENDIMAI

1. OECD REKOMENDACIJOS DAUGIAŠALĖMS ĮMONĖMS

TARYBOS SPRENDIMAS

2000 m. birželis

TARYBA,

atsižvelgdama į 1960 m. gruodžio 14 d. Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (OECD) konvenciją;

atsižvelgdama į OECD Deklaraciją dėl tarptautinių investicijų ir daugiašalių įmonių (Deklaracija), kurioje prie jos prisijungiančių šalių vyriausybės (prisijungiančios šalys) bendrai siūlo jų teritorijose arba iš jų veikiančioms daugiašalėms įmonėms laikytis Rekomendacijų daugiašalėms įmonėms (Rekomendacijos);

pripažindama, kad daugiašalių įmonių veikla apima visą pasaulį, todėl tarptautinis bendradarbiavimas Deklaracijoje reglamentuojamais reikalais turėtų apimti visas šalis;

atsižvelgdama į Tarptautinių investicijų ir daugiašalių įmonių komiteto įgaliojimus ir ypač į jo atsakomybę už Deklaraciją [C(84)171(Final), atnaujintą C/M(95)21];

atsižvelgdama į Pirmojo 1976 m. Deklaracijos persvarstymo [C(79)102(Final)] ataskaitą, Antrojo Deklaracijos persvarstymo ataskaitą [C/MIN(84)5(Final)], 1991 m. Deklaracijos persvarstymo ataskaitą [DAFFE/IME(91)23] ir Rekomendacijų 2000 m. persvarstymo ataskaitą [C(2000)96];

atsižvelgdama į 1984 m. birželio mėn. Tarybos antrąjį pataisytą ir papildytą sprendimą, iš dalies pakeistą 1991 m. birželio mėn. [C/MIM(91) 7/ANN 1];

manydama, kad būtų gerai, jei būtų patobulintos procedūros, pagal kurias vyktų konsultacijos dėl šiose Rekomendacijose reglamentuojamų dalykų ir jei Rekomendacijos taptų veiksmingesnės;

Tarptautinių investicijų ir daugiašalių įmonių komitetui pasiūlius,

N U T A R I A:

Panaikinti 1984 m. birželio mėn. Tarybos antrąjį pataisytą ir papildytą sprendimą [C(84)90], iš dalies pakeistą 1991 m. birželio mėn. [C/MIN(91)7/ANN1], ir pakeisti jį šiuo sprendimu:

I. Nacionaliniai koordinaciniai centrai

1. Kad, deramai atsižvelgdamos į pridedamas procedūrines rekomendacijas, galėtų padėti išspręsti galinčias iškilti problemas, prisijungiančios šalys įkuria nacionalinius koordinacinius centrus, kurie užsiimtų skatinamąja veikla, tvarkytų prašymus dėl informacijos ir būtų ta vieta, kurioje galėtų vykti diskusijos su suinteresuotomis šalimis dėl visų Rekomendacijose numatytų dalykų. Verslininkams, darbuotojų organizacijoms ir kitoms suinteresuotoms šalims pranešama apie tokių centrų buvimą.

2. Iškilus reikalui atskirų šalių nacionaliniai koordinaciniai centrai bendradarbiauja spręsdami kiekvieną jų veiklos sritį atitinkančią ir su Rekomendacijomis susijusią problemą. Paprastai procedūra yra tokia, kad prieš kreipiantis į kitus nacionalinius koordinacinius centrus diskusijos turėtų būti pradėtos savo šalyje.

3. Nacionaliniai koordinaciniai centrai kasmet susitinka, kad pasidalytų patirtimi ir atsiskaitytų Tarptautinių investicijų ir daugiašalių įmonių komitetui.

II. Tarptautinių investicijų ir daugiašalių įmonių komitetas

1. Tarptautinių investicijų ir daugiašalių įmonių komitetas (TIDĮK) arba Komitetas) reguliariai arba prisijungiančios šalies prašymu organizuoja pasikeitimą nuomonėmis apie Rekomendacijose minimus dalykus ir apie jas taikant sukauptą patirtį.

2. Komitetas reguliariai prašo Verslo ir pramonės konsultacinį komitetą prie OECD (VPKK) ir Profesinių sąjungų konsultacinį komitetą prie OECD (PSKK) (konsultacinės institucijos) bei kitas nevyriausybines organizacijas pareikšti savo nuomonę apie Rekomendacijose minimus dalykus. Be to, nuomonėmis su konsultacinėmis institucijomis gali būti keičiamasi ir jų prašymu.

3. Komitetas gali nuspręsti organizuoti pasikeitimą nuomonėmis apie Rekomendacijose minimus dalykus su neprisijungiančių šalių atstovais.

4. Komitetas atsako už Rekomendacijų išaiškinimą. Išaiškinimai pateikiami gavus paklausimą. Atskirai įmonei, jei ji pageidauja gali būti suteikta galimybė žodžiu ar raštu pareikšti savo nuomonę apie jos interesus liečiančius Rekomendacijose numatytus dalykus. Komitetas nedaro išvadų apie atskirų įmonių elgesį.

5. Siekdamas padaryti Rekomendacijas veiksmingesnes, Komitetas organizuoja pasikeitimą nuomonėmis apie nacionalinių koordinacinių centrų veiklą.

6. Vykdydamas savo pareigą rūpintis, kad Rekomendacijos būtų veiksmingos, Komitetas deramai atsižvelgia į pridedamas procedūrines rekomendacijas.

7. Komitetas reguliariai atsiskaito Tarybai dėl Rekomendacijose numatytų dalykų. Savo ataskaitose Komitetas atsižvelgia į nacionalinių koordinacinių centrų ataskaitas, konsultacinių institucijų pareikštas nuomones ir, jei reikia, kitų nevyriausybinių organizacijų bei neprisijungiančių šalių nuomones.

III. Sprendimo persvarstymas

Šis sprendimas yra reguliariai persvarstomas. Šiuo tikslu Komitetas teikia pasiūlymus.

Procedūrinės rekomendacijos

I. Nacionaliniai koordinaciniai centrai

Nacionalinių koordinacinių centrų (NKC) paskirtis – didinti Rekomendacijų veiksmingumą. Kad prisidėtų prie funkcinio lygiavertiškumo tikslo, NKC veikia laikydamiesi pagrindinių aiškumo, prieinamumo, skaidrumo ir atskaitingumo kriterijų.

A. Institucinė struktūra

Laikydamosi funkcinio lygiavertiškumo tikslo, prisijungiančios šalys gali lanksčiai organizuoti savo NKC veiklą ir siekti socialinių partnerių, įskaitant verslininkus, darbuotojų organizacijas, ir kitų suinteresuotų šalių, tarp jų ir nevyriausybinių organizacijų, aktyvios paramos.

Atitinkamai Nacionalinis koordinacinis centras:

1. gali būti vyresnysis vyriausybės pareigūnas arba vyresniojo pareigūno vadovaujama vyriausybinė įstaiga. Kita galimybė yra ta, kad Nacionalinis koordinacinis centras gali būti sukurtas kaip bendradarbiavimo pagrindu įkurta institucija, kuriai priklauso kitų vyriausybinių institucijų atstovai. Joje taip pat gali būti verslininkų, darbuotojų organizacijų ir kitų suinteresuotų šalių atstovai;

2. užmezga ir palaiko ryšius su verslininkų, darbuotojų organizacijų ir kitų suinteresuotų šalių, galinčių padidinti Rekomendacijų veiksmingumą, atstovais.

B. Informacija ir skatinimas

Nacionaliniai koordinaciniai centrai:

1. atinkamomis priemonėmis, įskaitant informaciją kompiuteriniu ryšiu, ir nacionalinėmis kalbomis viešina bei sudaro galimybes naudoti Rekomendacijas. Jei reikia, būsimiems investuotojams (į šalį ir iš šalies) derėtų suteikti informaciją apie Rekomendacijas;

2. gerina supratimą apie Rekomendacijas, jei reikia, bendradarbiaudami su verslininkais, darbuotojų organizacijomis, kitomis nevyriausybinėmis organizacijomis ir besidominčia visuomene;

3. atsako į paklausimus apie Rekomendacijas, kuriuos pateikia:

a) kiti nacionaliniai koordinaciniai centrai;

b) verslininkai, darbuotojų organizacijos, kitos nevyriausybinės organizacijos ir visuomenė; bei

c) neprisijungiančių šalių vyriausybės.

C. Įgyvendinimas konkrečiais atvejais

NKC padeda spręsti problemas, iškylančias dėl Rekomendacijų įgyvendinimo konkrečiais atvejais. NKC yra diskusijų vieta, jis padeda verslininkams, darbuotojų organizacijoms ir kitoms suinteresuotoms šalims laiku ir veiksmingai spręsti iškeltas problemas remiantis taikytinais įstatymais. Teikdamas šią pagalbą, NKC:

1. atlieka pradinį įvertinimą, ar iškeltas problemas derėtų nagrinėti toliau, ir pateikia atsakymą jas iškėlusiai(-ioms) šaliai(-ims);

2. jei iškeltas problemas dera nagrinėti toliau, pasiūlo susijusioms šalims atitinkamą pagalbą jas sprendžiant. Dėl to NKC konsultuojasi su tomis šalimis ir jei reikia:

a) prašo atitinkamų institucijų ir(arba) verslininkų, darbuotojų organizacijų, kitų nevyriausybinių organizacijų atstovų bei atitinkamų ekspertų patarimo;

b) konsultuojasi su atitinkamais kitos šalies ar šalių Nacionaliniu(-iais) koordinaciniu(-iais) centru(-ais);

c) prašo TIDĮK patarimo, jei konkrečiais atvejais iškyla abejonių dėl Rekomendacijų aiškinimo;

d) siūlo pagalbą sprendžiant problemas, o jei susijusios šalys sutinka, sudaro galimybę pasinaudoti tokiomis susitarimo ir nesusipriešinimo priemonėmis kaip sutaikinimas ar tarpininkavimas;

3. jei susijusioms šalims nepavyksta susitarti dėl iškilusių problemų, padaro pareiškimą ir, jei reikia, duoda patarimus dėl Rekomendacijų įgyvendinimo;

4. a) kad padėtų išspręsti iškilusią problemą, imasi atitinkamų priemonių slaptai verslo ir kitai informacijai apsaugoti. Kol vykdoma 2 dalyje numatyta procedūra, išlaikomas procesinių veiksmų slaptumas. Jei pasibaigus minėtai procedūrai susijusioms šalims nepavyksta susitarti dėl iškilusių problemų sprendimo, jos turi teisę pranešti apie iškilusias problemas ir laisvai jas aptarinėti. Tačiau procesinių veiksmų metu kitos susijusios šalies pateikta informacija ir požiūriai išlieka konfidencialūs, nebent ta šalis sutinka juos atskleisti;

b) po konsultacijų su susijusiomis šalimis paviešina tų procedūrų rezultatus, nebent konfidencialumo išlaikymas geriausiai atitiktų veiksmingo Rekomendacijų įgyvendinimo interesus;

5. jei problemos iškyla neprisijungiančiose šalyse, imasi priemonių iškilusioms problemoms išsiaiškinti ir, jei reikia ir įmanoma, pradeda minėtas procedūras.

D. Ataskaitos

1. Kiekvienas Nacionalinis koordinacinis centras kasmet pateikia ataskaitą Komitetui.

2. Ataskaitose turi būti informacija apie Nacionalinio koordinacinio centro veiklos pobūdį ir rezultatus, įskaitant įgyvendinimo veiklą konkrečiais atvejais.

II. Tarptautinių investicijų ir daugiašalių įmonių komitetas

1. Komitetas veiksmingai ir laiku atlieka savo pareigas.

2. Komitetas nagrinėja NKC prašymus suteikti pagalbą savo veiklai, įskaitant atvejus, kai susiklosčius ypatingoms aplinkybėms iškyla abejonių dėl Rekomendacijų aiškinimo.

3. Komitetas:

a) nagrinėja NKC ataskaitas;

b) nagrinėja prisijungiančios šalies ar konsultacinės institucijos pagrįstą pareiškimą, kuriuo siekiama išsiaiškinti, ar spręsdamas konkrečius klausimus NKC tinkamai vykdo savo funkcijas;

c) svarsto, ar derėtų pateikti paaiškinimą, kai prisijungianti šalis ar konsultacinė institucija pateikia pagrįstą pareiškimą, kuriuo siekiama išsiaiškinti, ar konkrečiais atvejais NKC teisingai aiškino Rekomendacijas;

d) jei reikia, pateikia rekomendacijas dėl NKC veiklos pagerinimo ir veiksmingo Rekomendacijų įgyvendinimo.

4. Komitetas gali prašyti ir apsvarstyti ekspertų patarimus visais Rekomendacijose nurodytais klausimais. Šiam tikslui Komitetas nustato atitinkamas procedūras.

2. Nacionalinis režimas

TREČIASIS PAKEISTAS IR PAPILDYTAS TARYBOS SPRENDIMAS

1991 m. gruodis

TARYBA,

atsižvelgdama į 1960 m. gruodžio 14 d. Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (OECD) konvenciją, ypač į jos 2 straipsnio *c* bei *d* dalis bei 3 straipsnį ir 5 straipsnio *a* dalį;

atsižvelgdama į 1984 m. gruodžio 13 d. Tarybos sprendimą dėl Tarptautinių investicijų ir daugiašalių įmonių komiteto įgaliojimų [C(84)171(Final)];

atsižvelgdama į OECD šalių narių vyriausybių 1976 m. birželio 21 d. Deklaracijos dėl tarptautinių investicijų ir daugiašalių įmonių (toliau – Deklaracija) nacionaliniam režimui skirtą skirsnį;

atsižvelgdama į 1984 m. gegužės 17 d. Tarybos antrąjį pakeistą ir papildytą sprendimą dėl nacionalinio režimo [C(84)91];

atsižvelgdama į Tarptautinių investicijų ir daugiašalių įmonių komiteto ataskaitą apie Nacionalinio režimo dokumentą [C(91)147 ir spaudos klaidų sąrašas 1 (Corrigendum 1)];

manydama, kad reikia stiprinti Organizacijos nustatytas įstatymų, kitų teisės aktų ir administracinių veiksmų persvarstymo procedūras (toliau – priemonės), kurios nukrypsta nuo Pareiškime apibrėžto nacionalinio režimo (toliau – nacionalinis režimas);

Tarptautinių investicijų ir daugiašalių įmonių komitetui pasiūlius,

N U T A R I A:

1984 m. gegužės 17 d. Tarybos antrasis pakeistas ir papildytas sprendimas dėl nacionalinio režimo [C(84)91] panaikinamas ir pakeičiamas tokiu:

1 straipsnis
PRANEŠIMAS

a. Narės[10] per 60 dienų nuo jų priėmimo Organizacijai praneša apie visas priemones, kurios yra išimtys iš nacionalinio režimo ir visas su nacionaliniu režimu susijusias priemones. Visos išimtys yra pateikiamos šio sprendimo A priede[11].

[10] Šiame sprendime „narės“ – tai visos sprendimą pasirašiusios šalys. Šis tekstas yra neatsiejama aptariamo dokumento dalis.

b. Per 60 dienų narės praneša Organizacijai apie visus šio straipsnio *a* dalyje minimų priemonių pakeitimus.

c. Organizacija išnagrinėja pagal šio straipsnio *a* ir *b* dalių nuostatas jai pateiktus pranešimus, kad nustatytų, ar kiekviena narė vykdo pagal Deklaraciją prisiimtus įsipareigojimus.

2 straipsnis
NAGRINĖJIMAS

a. Organizacija tam tikrais savo nustatytais laiko tarpais nagrinėja kiekvieną narės pateiktą išimtį ir kitas priemones, apie kurias yra pranešta pagal 1 straipsnio nuostatas. Tačiau jei Organizacija nenusprendžia kitaip, tokie laiko tarpai neturi būti ilgesni kaip treji metai.

b. Prieš prasidedant šio straipsnio *a* dalyje nustatytam reguliariam nagrinėjimui, kiekviena narė Organizacijai praneša, ar ji nori išlaikyti kiekvieną pagal 1 straipsnio nuostatas savo pateiktą išimtį, o jei nori, išdėsto priežastis.

c. Šio straipsnio *a* dalyje numatyto nagrinėjimo tikslas – pateikti tinkamus pasiūlymus, kurie padėtų narėms atsisakyti savo išimčių.

d. Šio straipsnio *a* dalyje numatytas nagrinėjimas yra šalies persvarstymas, kai vieno tyrimo metu yra išnagrinėjamos visos narės pateiktos išimtys.

e. Nepaisant šio straipsnio *d* dalies nuostatų, atliekant šio straipsnio *a* dalyje numatytą nagrinėjimą dėmesys gali būti sutelktas į Organizacijos nustatytus konkrečius ypatingą susirūpinimą keliančių priemonių tipus ar jų grupes.

3 straipsnis
KLAUSIMO PERDAVIMAS SPRĘSTI ORGANIZACIJAI

a. Jei narė mano, kad, nepaisydama savo įsipareigojimų pagal nacionalinio režimo nuostatas, kita narė išlaikė, nustatė ar iš naujo nustatė priemones, ir jei ji mano, kad buvo pažeisti jos interesai, ji gali perduoti klausimą spręsti Organizacijai.

b. Tai, kad klausimą svarsto Organizacija, klausimą perdavusiai spręsti Organizacijai narei netrukdo pradėti dvišales diskusijas rūpimu klausimu su kita suinteresuota nare.

4 straipsnis
TARPTAUTINIŲ INVESTICIJŲ IR DAUGIAŠALIŲ ĮMONIŲ KOMITETAS: BENDROS UŽDUOTYS

a. Tarptautinių investicijų ir daugiašalių įmonių komitetas (toliau – Komitetas) svarsto visus klausimus, susijusius su Deklaracijos ar su nacionaliniu režimu susijusių oficialių Tarybos dokumentų aiškinimu bei įgyvendinimu, ir pateikia savo išvadas Tarybai.

b. Komitetas pateikia Tarybai visus atitinkamus pasiūlymus dėl šio straipsnio *a* dalyje nustatytų jo užduočių ir ypač dėl priemonių, kurios yra nacionalinio režimo išimtys, panaikinimo.

5 straipsnis
TARPTAUTINIŲ INVESTICIJŲ IR DAUGIAŠALIŲ ĮMONIŲ KOMITETAS: SPECIALIOS UŽDUOTYS

a. Komitetas:

[11] Taupumo sumetimais sprendimo A priedas čia nepateikiamas. Išsamų visų šalių išimčių sąrašą galima rasti OECD tinklalapyje www.oecd.org/daf/investement/legaol-instruments/nti.htm

i) pagal 2 straipsnio *a* ir *b* dalių nuostatas nagrinėja kiekvieną Organizacijai pateiktą išimtį ir tam tikrais atvejais teikia atitinkamus pasiūlymus, kurie padėtų narėms atsisakyti savo išimčių;

ii) pagal 1 straipsnio nuostatas nagrinėja Organizacijai pateiktus pranešimus;

iii) pagal 3 straipsnio nuostatas nagrinėja Organizacijai spręsti perduotus klausimus;

iv) narės prašymu yra konsultacijų dėl visų su Deklaracija ir jos įgyvendinimu susijusių klausimų forumas.

b. Komitetas gali reguliariai prašyti Verslo ir pramonės konsultacinį komitetą prie OECD (VPKK) ir Profesinių sąjungų konsultacinį komitetą prie OECD (PSKK) pareikšti savo nuomonę apie su nacionaliniu režimu susijusius dalykus ir į ją atsižvelgti rengdamas ataskaitas Tarybai.

6 straipsnis
SPRENDIMO PERSVARSTYMAS

Šis sprendimas yra persvarstomas per trejus metus.

7 straipsnis
EUROPOS EKONOMINĖS BENDRIJOS DALYVAVIMAS

Prie šio ir kiekvieno jį pakeičiančio Sprendimo gali prisijungti Europos Ekonominė Bendrija. Apie tokį prisijungimą pranešama Organizacijos generaliniam sekretoriui.

3. Prieštaringų reikalavimų išvengimas

TARYBOS SPRENDIMAS

1991 m. birželis

TARYBA,

atsižvelgdama į 1960 m. gruodžio 14 d. Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (OECD) konvenciją, ypač į jos 2 straipsnio *d* dalį, 3 straipsnį ir 5 straipsnio *a* dalį;

atsižvelgdama į 1979 m. lapkričio 28 d. Tarybos nutarimą dėl Tarptautinių investicijų ir daugiašalių įmonių komiteto įgaliojimų, ypač į jo 2 straipsnio dalį [C(79)210(Final)];

prisimindama, kad Taryba ministrų lygmenyje pritarė 1976 m. Deklaracijos ir sprendimų dėl tarptautinių investicijų ir daugiašalių įmonių antrojo persvarstymo ataskaitos [C/MIN(84)5(FINAL)] išvadoms ir rekomendacijoms, ypač tos Ataskaitos skyriui dėl prieštaringų reikalavimų išvengimo;

atsižvelgdama į 1976 m. birželio 21 d. OECD šalių narių vyriausybių pareiškimą (pakeistas ir papildytas 1991 m. birželio 4–5 d.), kuriame jos vieningai rekomenduoja šalims narėms bendradarbiauti siekiant išvengti ar iki minimumo sumažinti daugiašalėms įmonėms taikomus prieštaringus reikalavimus;

pripažindama, kad derėtų išlaikyti procedūras, pagal kurias gali vykti konsultacijos dėl su prieštaringais reikalavimais susijusių dalykų;

pripažindama, kad nors reikėtų gerinti dvišalį ir daugiašalį bendradarbiavimą tais atvejais, kai daugiašalėms įmonėms taikomi prieštaringi reikalavimai, efektyviausias bendradarbiavimas sprendžiant dėl to iškylančias problemas daugeliu atvejų yra dvišalis, nors gali pasitaikyti, kai daugiašalis bendradarbiavimas būtų veiksmingesnis;

Tarptautinių investicijų ir daugiašalių įmonių komitetui pasiūlius,

N U T A R I A:

1. Šalys narės gali prašyti, kad Komitete vyktų konsultacijos dėl kiekvienos problemos, iškylančios, kai daugiašalėms įmonėms taikomi prieštaringi reikalavimai. Suinteresuotos šalys narės nedelsdamos ir geranoriškai apsvarsto šalių narių prašymus dėl konsultacijų Komitete ar kitokiu abipusiškai priimtinu būdu, suprasdamos, kad tokias konsultacijas lengviau organizuoti, kai apie jas kiek galima anksčiau įspėjama. Siekdamos išspręsti tokias problemas, suinteresuotos šalys narės sąžiningai bendradarbiauja Komitete ar kitokiu abipusiškai priimtinu būdu.

2. Komitetas ir toliau išlieka prieštaringų reikalavimų problemos, įskaitant, jei reikia, atitinkamus nacionalinius ir tarptautinius teisinius principus, svarstymo forumu.

3. Šalys narės padeda Komitetui atlikti reguliarią su prieštaringais reikalavimais susijusios patirties apžvalgą.

4. Komitetas reguliariai kviečia Verslo ir pramonės konsultacinį komitetą prie OECD (VPKK) ir Profesinių sąjungų konsultacinį komitetą prie OECD (PSKK) pareikšti savo nuomonę apie su prieštaringais reikalavimais susijusius dalykus.

5. Šis sprendimas turi būti persvarstytas ne vėliau kaip 1997 m. Jei reikia, šiam tikslui Komitetas pateikia atitinkamus pasiūlymus.

6. Sprendimo dėl rekomendacijų daugiašalėms įmonėms [C(84)90] 7 – 10 straipsniai yra panaikinami.

4. Tarptautinių investicijų skatinimas ir ribojimas

ANTRASIS PAKEISTAS IR PAPILDYTAS TARYBOS SPRENDIMAS

1984 m. gegužė

TARYBA,

atsižvelgdama į 1960 m. gruodžio 14 d. Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (OECD) konvenciją, ypač į jos 2 straipsnio *c* dalį, 2 straipsnio *d* ir *e* dalis, 3 straipsnį ir 5 straipsnio *a* dalį;

atsižvelgdama į 1979 m. lapkričio 28 d. Tarybos nutarimą dėl Tarptautinių investicijų ir daugiašalių įmonių komiteto įgaliojimų [C(79)210(Final)];

atsižvelgdama į 1976 m. birželio 21 d. OECD šalių narių vyriausybių pareiškimą dėl tarptautinių investicijų skatinimo ir ribojimo;

atsižvelgdama į 1979 m. birželio 13 d. Tarybos pakeistą ir papildytą sprendimą dėl tarptautinių investicijų skatinimo ir ribojimo [C(79)145];

apsvarsčiusi 1976 m. Deklaracijos ir sprendimų dėl tarptautinių investicijų ir daugiašalių įmonių antrojo persvarstymo ataskaitą;

Tarptautinių investicijų ir daugiašalių įmonių komitetui pasiūlius,

N U T A R I A:

1. Konsultacijos vyksta Tarptautinių investicijų ir daugiašalių įmonių komiteto sistemoje paprašius šaliai narei, kuri mano, kad jos interesams gali pakenkti poveikis jos tarptautinių tiesioginių investicijų srautui, kurį daro kitos šalies narės taikomos priemonės, kurios sąlygoja oficialų tarptautinių tiesioginių investicijų skatinimą ar ribojimą. Atsižvelgiant į priemonių nacionalinius ekonomikos tikslus, kurių tokiomis priemonėmis siekiama, ir nepažeidžiant regioninės pusiausvyros atitaisymo politikos, konsultacijų tikslas yra ištirti, kaip tokį poveikį galima sumažinti iki minimumo.

2. Pagal nustatytas konsultacijų procedūras šalys narės teikia visą leistiną informaciją, susijusią su konsultacijų objektu tapusiomis priemonėmis.

3. Komitetas gali reguliariai prašyti Verslo ir pramonės konsultacinį komitetą prie OECD (VPKK) ir Profesinių sąjungų konsultacinį komitetą prie OECD (PSKK) pareikšti savo nuomonę

apie su tarptautinių investicijų skatinimu ir varžymu susijusius klausimus ir į ją atsižvelgti rengdamas reguliarias ataskaitas Tarybai.

4. Šis sprendimas persvarstomas ne vėliau kaip po šešerių metų. Jei reikia, šiam tikslui Tarptautinių investicijų ir daugiašalių įmonių komitetas teikia pasiūlymus.

5. Šis sprendimas pakeičia Sprendimą [C(79)145].